

Van een lineaire naar een circulaire textielketen.

Verslag Circular Economy Lab 9 - 30 maart 2015 - Utrecht

In Nederland komt jaarlijks 135 miljoen kilo textiel via het huishoudelijk afval in de verbrandingsoven terecht. Wereldwijd vormt textiel maar liefst 5% van de totale afvalberg (bron: MVO Nederland). Er zijn al diverse initiatieven genomen om de circulaire economie in de textielsector op gang te brengen, maar van een gesloten kringloop is nog geen sprake. Gemeenten, het bedrijfsleven en consumenten hebben allen een rol in het verder sluiten van de textielkringloop. Door technologische vernieuwing, het ontwikkelen van nieuwe business modellen en andere manieren van samenwerken kunnen grotere stappen voorwaarts gezet worden in kringloopsluiting.

Daarom stond tijdens het negende Circular Economy Lab de volgende vraag centraal: *Welke technologische, economische en organisatorische vernieuwing is nodig om de kringloop van textiel verdergaand te sluiten?*

De bijeenkomst vond plaats op maandagavond 30 maart 2015 in het Academiegebouw, Domplein, Utrecht en werd georganiseerd door het Utrecht Sustainability Institute en Schuttelaar & Partners.

Case Denim: Hoogwaardige recycling van kleding

Aan de hand van de inspirerende case van Red Light Denim, licht James Veenhoff (directeur House of Fashion) hoogwaardige recycling van denim toe. Om van een lineaire naar een circulaire keten te komen van het zogenaamde Post Consumer Recycled Denim, zijn extra stappen nodig in het productieproces. Technisch is dit mogelijk. Sinds 2012/2013 is de interesse voor post consumer recycling sterk gegroeid. Maar de markt vraag blijft uit. House of Denim heeft daarom samenwerking in de keten gezocht en is gekomen tot een vernieuwend concept voor gerecyclede jeans: Red Light Denim. Dit staat voor 'Made in Amsterdam': gerecyclede spijkerbroeken, gemaakt uit jeans die voor 100% ingezameld zijn in Amsterdam, een belangrijke stad voor de jeanswereld. Er is bewust gekozen voor een 'spannende' merknaam, het duurzame aspect wordt kenbaar

gemaakt door concreet te benoemen dat er per spijkerbroek 600 liter water wordt bespaard. Volgende stappen die gezet moeten worden zijn:

- Prijsreductie
- Vergroten volume
- Percentage Post Consumer Recycled Denim verhogen
- Waterbesparing vergroten

James sluit af met de hamvraag: *'Wat kunnen WIJ doen om dit proces te bespoedigen?'* Dit is tevens de start van de eerste interactieve paneldiscussie.

Paneldiscussie: Mogelijkheden om de business case voor hoogwaardige textielrecycling te verbeteren

Volgens Hans Bon, directeur Wieland Textiles en bestuurslid Vereniging Herwinning Textiel, zijn er geen problemen in de tweedehandskledingmarkt. De uitdaging ligt bij het inzamelen en hergebruik van het niet-draagbare textiel, ongeveer 50% van het totale textiel-'afval'. De andere panelleden beamen dit standpunt.

De branche is er klaar voor, aldus Peter Koppert, manager duurzaamheid en innovatie, Modint. Hij spreekt niet alleen namens de branchevereniging, maar ook namens de leden die zich hebben verenigd in het Nationaal Actieplan voor Verduurzaming Textiel en meer specifiek in de werkgroep Circulaire Economie.

Het probleem bij de inzameling van niet-draagbaar textiel is dat inzamelingsorganisaties hoge kosten betalen aan gemeenten, maar geen opbrengsten ontvangen voor het niet-draagbare textiel. Marc Vooges van Sympany, een inzamelaar, geeft aan dat deze kostprijs onnodig hoog ligt omdat gemeenten de inzamelaars tegen elkaar laten opbieden.

'Dit is een algemeen maatschappelijk belang waarin gemeenten hun verantwoordelijkheid moeten nemen. Daardoor belandt het textiel niet meer in de grijze bak maar wordt dat wat ingezameld wordt, daadwerkelijk gebruikt om er iets goed mee te doen' Peter Koppert, Modint.

Daarnaast kan door design for recycling al aan het begin van de keten rekening gehouden worden met het recyclingproces. Zo is het hergebruiken van kledingstukken uit mono-materialen vele malen eenvoudiger dan kledingstukken uit samengestelde materialen.

Om de business case rond te krijgen, zijn de volgende twee zaken cruciaal volgens Peter Bos, directeur van Texperium:

- Krachten bundelen in de keten
- Kritische massa bereiken en behouden

Als kritische massa voor een vervezelingsfabriek is een volume van 7-10.000 ton per jaar aan (niet-draagbaar) textiel benodigd. Katoenplantages kunnen een bekende kwaliteit en een vast volume per jaar leveren. Bij gerecycled katoen zijn deze beide factoren geen vaste constante; er moet hoe dan ook bijgemengd worden. Het is daarom van belang een meer constante aanvoer te organiseren.

Het panel is het met elkaar eens dat - om het volume te kunnen organiseren - textiel niet langer in de grijze bak terecht moet komen. Daarnaast is het belangrijk om te realiseren dat we in Nederland slechts een stukje van de keten vertegenwoordigen. Willen we écht iets bereiken, dan zullen we het circulaire model wereldwijd moeten uitrollen en de mogelijkheden onderzoeken om een deel van het proces, bijvoorbeeld het vervezelen en spinnen, weer naar Nederland te halen.

'In Nederland hebben we de ambitie, met de werkgroep Circulaire Economie, om de vervezelprocessen en ook de chemische recycling weer te ontwikkelen en die technologie internationaal beschikbaar te maken'

Peter Koppert, Modint.

Hoeveel er van het op de Nederlandse markt ingezamelde textiel wordt vervezeld, is terug te lezen in het rapport: [Massabalans van in Nederland ingezameld en geïmporteerd textiel](#), opgesteld in opdracht van het Ministerie van Infrastructuur en Milieu.

De rol van het onderwijs is belangrijk in het hele proces. Door schoolkinderen bewust te maken en te betrekken bij inzamelen en sorteren, kan de publieke bewustwording worden vergroot.

Het hebben van een gecertificeerde vraag en aanbodplek van vervezeld textiel kan bijdragen aan internationale bereidheid om textielrecycling op te pakken. Door schaal en continuïteit in het aanbod te organiseren, kan prijsdaling gerealiseerd worden. De marktvraag bij consumenten kan vergroot worden door kleding met post consumer gerecycled content als hip te marketen en niet zozeer als duurzaam.

Case het Rijk: Ontwerpen, leasen en hergebruiken van bedrijfskleding

Rob van Arnhem, categoriemanager bedrijfskleding bij het Rijk, liegt er niet om: hij kan een vaste stroom bedrijfskleding voor recycling aanleveren - handmatig gesorteerd op kleur en materiaal - én kondigt aan dat het Rijk de komende jaren een afzetmarkt van 200 miljoen euro aan bedrijfskleding creëert waarin gebruik van gerecycled materiaal gevraagd wordt. Kortom: er ligt een concrete kans. Het is nu aan de markt om haar innovatiekracht te tonen en de handschoen op te pakken.

"Door de Rijksbrede samenwerking en de samenwerkingsverbanden die nu worden opgestart met de nationale politie en brandweer, kan de overheid straks een constante hoeveelheid van de gewenste hoogwaardige kwaliteit grondstof aanbieden." aldus Rob van Arnhem

Paneldiscussie: Rol van de diverse maatschappelijke partijen om hoogwaardige textielrecycling op te schalen.

Sofie Schop van het Fashion Team van Schuttelaar & partners beaamt dat de ontwikkelingen op het gebied van bedrijfskleding veel sneller kunnen gaan en dat de hele sector zich hieraan kan optrekken. Bedrijfskleding is makkelijker te organiseren en minder complex dan modekleding. Denk bijvoorbeeld aan het aantal modecollecties dat ieder jaar op de consumentenmarkt wordt uitgebracht. Een ander punt van aandacht is het feit dat de helft van het afnamevolume (inkoop) in Nederland internationaal wordt bepaald door de grote ketens.

Bij veel consumenten is niet bekend dat alle textiel, ook niet-draagbaar, ingezameld kan worden via de bakken van inzamelaars zoals Sympany en Leger des Heils. Ook in de zaal gaan de nodige handen op als deze vraag gesteld wordt. De campagne Plastic Heroes heeft aangetoond dat publiekscampagnes positieve invloed hebben op het inzamelgedrag van burgers. Vanuit het publiek komt daarbij ook de oproep voor meer transparantie in de keten. Maar, als bij consumenten de inzameling op gang komt, dan moet de markt klaar zijn voor recycling.

Sofie Schop doet een oproep aan de zaal: *“Er zijn naast de werkgroep Circulaire Economie meer bedrijven nodig die nu al willen investeren. Het is belangrijk dat er bedrijven zijn die, liefst vandaag, opstaan en zeggen: Wij geloven er ook in, wij doen mee.”*

Als extra incentive noemt Rob van Arnhem dat de resultaten van alle pilots, dus ook rondom circulair textiel, gepubliceerd worden via PIANOo, expertisecentrum aanbesteden (www.pianoo.nl), en op deze manier onder de aandacht komen van alle decentrale overheden in Nederland.

Vanuit de zaal laat Michiel van Liere, wethouder duurzaamheid Houten, weten dat de gemeente Houten positief staat tegenover het starten van een pilot op duurzaam inkopen van textiel. Ook ligt er een hoge ambitie op het gebied van afvalscheiding: *“Gemiddeld in Nederland is het afvalscheidingspercentage ongeveer 50%, de gemeente Houten zit op 63%. Wij willen in 2020 op 75% zitten en in 2025 willen we circulair zijn. Op het gebied van textiel denken we na over het opzetten van een aantal pilots.”*

Vivian Vijn van de Economic Development Board in Almere heeft grote ambities: *“Wij zouden in Almere een kledingrotonde willen hebben (...) met zo'n mooie sorteermachine*

en een vervezelingsmachine.” Investeerders zijn er! Knelpunten waaraan op dit moment moet worden gewerkt zijn het vergroten van het volume van het ingezamelde textiel en het naar beneden bijstellen van de volumeafspraken voor de verbrandingsoven. Voor het inzamelen van textiel gaat Almere graag de samenwerking aan met de regio’s Utrecht en Amsterdam.

Rob van Arnhem stipt aan dat de Nederlandse overheid de eerste zes maanden van 2016 voorzitter is van de EU. Twee van de thema’s zijn duurzaamheid en innovatie. Dit zijn de maanden om het thema op de agenda van de Rijksoverheid te zetten.

Conclusies

In principe is het mogelijk om de textielrecycling van de grond te krijgen mits de krachten gebundeld worden, de volumes georganiseerd worden en we zorgen voor verdere technologische ontwikkelingen.

Voor het bereiken van een interessante business case moet het volume van ingezameld niet-draagbaar textiel flink omhoog. De gemeente heeft een grote rol in het voorlichten van burgers over inzameling van (niet-draagbaar) textiel en in het opnemen van een %-gerecycled materiaal in de uitvraag bij haar inkoopbeleid. Op deze manier kan de markt geprikkeld worden om haar innovatiekracht te tonen.

Voor het overwinnen van bottlenecks op het gebied van vraag en aanbod, is het van belang om bestaande initiatieven te bundelen en gezamenlijk op te trekken. Om de business case rond te krijgen zijn nieuwe financieringsvormen nodig en is samenwerking in de keten noodzakelijk. De markt kan geprikkeld worden door initiatieven zoals Rob van Arnhem en James Veenhoff hebben laten zien.

Het sleutelwoord is samenwerking!

